

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Æstiva - A Dominica SS. Trinitatis, ad Dominicam decimamquintam
post Pentecosten

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Feria 3. Respondet Dominus Pharizæis. Nemo sui bono vel mali bonus
Judex.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44226

enim qua à doctris sunt, novit Dominus; perver-
sa vero sunt qua à sinistris sunt. Ex utra parte de-
ficiis? Fortè ex utraque.

III. PUNCTUM.

NEC propter alios igitur à bono te excusabis,
nec quemquam alium propter te accusabis:
Quia sic pei veteres universum gratiarum ordi-
nem, qui tam divesus est circa bona quædam
facienda quàm sunt diversi non tantum ordines
in Ecclesia, sed diversæ etiam personæ in uno-
quoque ordine. Ac proinde dicebat Apostolus:
1. Cor. 15. Vnusquisque in suo ordine, primùm quidem in
iis quæ spectant gratiam, tum quæ futuram glo-
riam: Hæc est scilicet varietas qua circumdatur
Pf. 44. Regina in vestitu deaurato, id est, Ecclesia tri-
umphans & militans, cujus tot sunt figuræ &
adumbratæ quædam imagines, quot sunt in
mundo corpora sive cœlestia sive terrestria, sive
humana sive civilia: quæ cum omnia non nisi
diversis consentent partibus, quæ suam quæque
muaus & ordinem distinctum habent, nihil esset
universæ rerum naturæ repugnantius, quàm si
pars una, deserto suo munere & ordine, se in al-
terius munus ingereret, aut ad sui formam cæ-
teras omnes efformaret.

Nunquid Sol cessabit lucere quia solus in die
lucet? Aut nunquid ideo cætera poteris accusa-
re astra, quod minus quàm Sol lucent? Velles-
ne corpus humanum aut totum esse oculum,
aut totum aurem? Quis à sicu poma, vel à po-

mo ficus desideret? Nunquid in magna domo
non solum sunt vasa aurea & argentea, sed & li-
gnea & fictilia: & quædam quidem in honorem,
quædam autem in contumeliam? Quid insulsi-
us quàm si servus dominari velit, aut Dominus
se servo nimis subjiciat? Hoc est quod terram
commovet & consurbat, inquit Sapiens, cum
servus regnaverit: & hoc est quod terra non po-
test sustinere, cum ancilla fuerit hæres domine sua.

Vide quæ supra de his fustus ubi non modò
discas quàm sit fructuosum sibi suoque muneri
vacare fideliter, sed quàm præterea perniciosū,
inde discedere quovis prætextu, vel alios judi-
care, quod idem tecum non sentiant, nec se tibi
conforment. *Is qui manducat, non manducan-
tem non spernat: & qui non manducat, mandu-
cantem non judicet, Deus enim illum assumpsit.
Tu quis es qui judicas alienum servum? Domi-
no suo stat aut cadit. Tu autem quid judicas fra-
trem tuum, aut tu quare spernu fratrem tuum?
Omnes enim stabimus ante tribunal Christi. Vnus-
quisque nostrum pro se rationem reddet Deo. Non
ergo amplius invicem judicemus: sed hoc judica-
te magis ne ponatis offendiculum fratri vel scan-
dalum. Quod certè sit alterutro ex his duobus
quæ in veritate considerata continetur, nempe
si desistas facere propter alios quod tibi facien-
dum cognoveris: aut si accuses quos quod idem
tecum non præstent. Utroque possunt perinde
offendi, quia utrumque perinde est inordina-
tum. *In mente ergo habe, qualiter acceperis &
audieris, & serva.**

2. Tim. 2.
Prov. 30.
1. 1. parte
in com-
muni
Conf
Pontif.
Rom. 14.
Apo. 3.
Iob 1.
Rom.
In 1.
die 2.

FERIA TERTIA.

RESPONDET DOMINVS PHARISÆIS.

Quare & vos transgredimini mandatum Dei, propter traditionem
vestram? Matth. 5.

VERITAS PRACTICA.

Nemo sui boni, vel mali bonus Judex.
*Id est, in ratione boni vel mali agendi, iudicium
nostrum quantumvis pium videatur & reli-
giosum, nobis saltem debet esse suspectum.*

RATIO EST, Quia ubi periculum est, ne no-
strum iudicium à natura corrupta corrupa-
tur, suspectum nobis esse debet.
*Sed in ratione boni vel mali agendi, periculum est
ne iudicium nostrum corrupatur.*

Ergo tum nobis saltem suspectum esse debet, &
non statim sequendum: sicut multis aliquan-
do accidit, & tibi sapius.

I. PUNCTUM.

RECTISSIME sanctus Hieronymus
de responsione Domini ad Phariseos,
Falsam calumniam vera responsione cõ-
futat. Cum, inquit, vos propter tradi-
tionem hominum præcepta Dei negligatis, quare
discipulos meos arguendos præmitis, quod Seniorum
iussa

Comm. in
Matth.

justa parvipendat ut Dei scita custodians: Quodnam verò Pharisæi mandatum transgredierentur, ipse Dominus in Evangelio pergens loqui, sic aperit; Nam Deus dixit, honora Patrem & matrem, & qui maledixerit Patri vel matri, morte moriatur; vos autem dicitis, quicumque dixerit Patri vel matri, munus quodcumque est ex me, tibi proderit, & non honorificabit Patrem suum aut matrem suam: & irritum fecistis mandatum Dei propter traditionem vestram.

Quæ Domini verba sic explicat idem sanctus Hieronymus; Præceperat Dominus, vel imbecillitates vel atates vel penurias Parentum considerans, ut filij honorarent etiam in vita necessariis ministrarè dis, Parentes suos. Hanc providentissimam Dei legem volentes Scribæ & Pharisæi subvertere ut impietatem sub nomine pietatis inducerent, docuerunt pessimos filios, ut si quis ea quæ parentibus offerenda sunt, Deo votare voluerit, qui verus est Pater, oblatio Dei præponatur Parentum muneribus: vel certe ipsi Parentes, quæ Deo consecrata cernebant, ne sacrificij et inen incurrerent declinantes, egestate consciebantur. Atque ita fiebat ut oblatio liberorum sub occasione templi & Dei, in Sacerdotum lucra cederet.

Hæc sanctus Doctor in quibus illud præcipue observa quod dicit, *Vi impietatem sub nomine pietatis inducerent*. Quod proprie est illud quando sub prætextu boni fit malum. O quam multos hæc illudit illusio! Quam multi liberè peccant ut aliquid boni agant? Quam multi officiosè mentiuntur, jucundè detrahunt, & ut placeant aliis, displicent Deo! Nunquid Deus indiget vestro mendacio? Jam pridem dixit Apostolus & supra declaratum est *Non esse faciendâ malâ ut eveniât bona*. Sed quia sæpe aliter judicamus & videmur nobis piè & religiosè judicare, idcirco opportunè hæc universalis veritas proponitur ut in ratione boni vel mali agendi, judicium nostrum, quantumcunque pium & religiosum videatur, suspectum nobis sit, nec citò in praxi sequendum.

Ratio est facilis, sed sæpe nobis consideranda pro fructu quem continet, mirum enim quantum nostro nos decipiamus judicio, & eò quidem facilius quò videtur æquus & religiosus. At cerè diffidendum & tum vel maxime cum periculum est ne à natura corruptatur. Hæc est una videlicet ex humanis miseriis deploratissima, ut cum appetitum cohibere & regere debet ratio atque judicium, judicium potius ipse appetitus pervertat & depravet. *Inconstantia*

Haynesius Parsterius.

concupiscentia transuertit sensum, ait Sapiens, *Munera excæcant prudentes & subvertunt verba justorum*, ait ipse Deus: & alibi, *Victoriam & honorem acquirat qui dat munera: animam autem aufert accipientium*. Certè ubi sublata est anima, judicium superesse non potest, neque aliter qui dat munera judicium accipientis aufert, quæ quia munerum appetitu se sua sinit corrumpti judicio qui munus accipit. Nescierunt facere judicium reatum, thesaur. *antes iniquitatem & rapinam in diebus suis. AVDITE hoc Principes domus Jacob, & Iudices domus Israel qui abominamini judicium, & omnia recta pervertitis, Principes in muneribus judicabant, & Sacerdotes in mercede docebant, & Propheta in pecunia dirivabant: & super Dominum requisiebant dicentes: nunquid non Dominus in medio nostrum? Non venient super nos mala, propter hoc, causa vestri, Sion quasi ager arabitur, & Jerusalem quasi aceruus lapidum erit, & mons templi in excelsa sylvarum. Quasi diceret, inde tota pernicies quod judicium corruptatur: & inde tota judicij corruptio quod ex appetitu depravetur.*

II. PUNCTUM.

SED in ratione boni vel mali agendi tunc maxime periculum est ne judicium nostrum corruptatur.

Quia videlicet tunc maxime viget & excitatur appetitus naturalis. Nam si hic appetitus hoc unum spectat ut quod sibi placet, avidè profecturatur, & quod sibi displicet, citò fugiat; nonne tum illa profectio & fuga maxime concitantur quando est evitandum culpæ malum, vel bonum opus faciendum? Quandoquidem in alterutro semper inest quod magis appetitui placeat aut displiceat. Quid enim huic magis placet quam epulari, joculari, ludere, quæ sunt mala sæpe evitanda; & quid magis displicet quam jejunare, filere, obedire, humiliari, & similes virtutum actus quæ sunt nobis bona præstanda? *Omnis disciplina*, inquit Apostolus, *in præsentem quidem videtur, non esse gaudij, sed mœroris*. Atque inde primò sequitur ut pro majori complacentia vel displicentia quam appetitus sensit, ipse appetitus corruptatur, deinde verò sic corruptus judicium ad se trahat & corruptat. *Sandalia ejus rapuerunt oculos ejus: Pulchritudo ejus captivam fecit animam ejus*: De Judith sermo est circa Holofernem & de re quavis delectabili, circa judicium sermo usurpari potest.

Te

Quod

Sap. 4.
Exod. 23,
Prov. 22.

Amor 3.

Mich. 3.

Iob 13.
Rom 3.
In parte
die 2, Jan

Hebr. 12.

Judith.
16.

Quod vel ex eo maximè probatur, quòd tam multi peccent & tam pauci se verè agnoscant peccatores, quia videlicet in peccatis cæcutiunt, corruptum est iudicium; videtur festuca in oculo proximi, & irabs non apparet in proprio.

Apo. 3. Callyrio inunge oculos tuos ut videas.

III. PUNCTUM.

NEMO igitur sui boni vel mali bonus est iudex. Non est qui invocet iustitiam, ait Propheta, neque est qui iudicet verè; Quod tum præcipuè verum est quando agitur de bono virtutis arduo & difficili exercendo quod refugit appetitus; vel de vitioso actu evitando quo concupiscentia delectatur; tunc nisi diligenter cum gratia sibi homo advigilet, facile sibi persuadebit tale bonum sibi non expedire, aut tale malum sibi non nocere. En morior, quid mihi proderunt primogenita, Sic accepto pane Esau, & lentis edulio, comedit, & bibit & abiit parvipendens quod primogenita vendidisses. Sic fascinatio nigacitatis obscurat bona: Sicque mens fascinata vel negabit se peccasse, vel quod peccavit non esse admodum grave, Comedit & tergenis os suum dicit, non sum operata malum. Peccavi, & quid mihi accidit triste?

Itane verò Christianus de peccato iudicare possit, nisi iudicio corruptus esset? O quàm verè S. Dorotheus: Cum subiecti simus multis passionibus, pravæque affectibus, nostro iudicio non debemus omnino fidere. Quando enim norma vel regula curva est & inflexa, nunquam quod secundum eam dirigatur, rectum efficitur, sed distortum. Quod si culpam amici, inquit S. Bernardus, in tuo iudicio, amor illius aut minuit, aut prorsus abscondit, quantum magis amor tui tuium contra te iudicium fallit?

Sanctus verò Gregorius in Moralibus de hac universa iudicii pravitate & ignorantia sic præclare & fuse disserit: Sape recto studio contra delinquentium culpas accendimur, & cum ultra aequitatis metas per iram rapimur, hoc zelum iusta distinctionis æstimamus. Sape officium predicationis assumimus, ut per hoc fraternam utilitati serviamus, sed nisi placeamus cui loquimur, nequaquam libenter accipitur quod prædicamus. Cumque placere mens inutiliter studet, ad amorem laudis propria turpiter desluit, & qua à captivitate vitiorum curabat alios eruere, ipsa suis facinoribus incipit captiva servire. Quasi latrunculus quippe est appetitus laudis humana, qui

recto itinere gradientibus ex latere jungitur, ut ex occultis eauso gladio gradientium visa trucidetur. Cumque proposito utilitatis intentio ad studia privata deducitur: horrendo modo unum idemque opus culpa peragis quod virtus inchoavit.

Sape & ab ipsis exordis aliud cogitatio expetit, aliud actio offendit. Sape se fidelem sibi nec ipsa cogitatio exhibet, quia aliud ante oculos mentis versat, & longè ad aliud ex intentione festinat. Nam plerumque nonnulli terrena præmia appetunt, & iustitiam defendunt, sed innocentes æstimant & esse defensores rectitudinis exultant, quibus si spes nummi subtrahatur, à defensione proinus iustitia cessatur: & tamen defensores se iustitia cogitant, sibi que se rectos asserunt qui nequaquam rectitudinem, sed nummos quarunt.

Et post pauca. Sape recta agimus & nequaquam præmia, nequaquam laudes ab hominibus, expectamus, sed tamen mens in sui fiduciam erecta, his à quibus nihil expetit, placere contemnit, eorum iudicia despicit, sed male liberam per abrupta elationis rapit: & inde sub vitio peius obruitur, unde quasi devictu vitii, nulli se appetitionibus subjacere gloriatur. Sape dum nosmetipsos plus iusto discutimus, de ipso discretionis studio indiscretius erramus, & mentis nostra acies quò plus cernere nititur, obscuratur: quia & qui importanè solis radios aspicit, tenet recit, & inde nihil videre compellitur, unde videre amplius conatur.

Ex quibus S. Doctoris verbis, & aliis supra dictis patet, iudicium humanum depravari ex appetitu tripliciter, primò quidem cum homo sibi fingit non esse malum quod perpetrat: deinde cum an sit malum aut bonum planè ignorat. Deniq; cum bonum putat quod est malum. O quis sibi fidat! o quis sibi non diffidat!

Ne innitaris prudentia tua: ne sis Sapiens apud te metipsum, V. a. sulti recta in oculis ejus; Ibid. 11. qui autem Sapiens est, audit consilia. Ne dicas quid est mihi opus? Et quæ erunt mihi ex hoc bona? Ne dicas sufficiens mihi sum, & quid ex hoc pessimabor?

Vide in 1. parte, Feria 4. & 5. Hebdom 3 post Epiphân. Et in 2. parte, Sabbato Hebdom. 2. post Pascha: Feria 5: quæ est Octava Ascensionis, ubi hæc tractatur Veritas:

Qui sensu suo privato saniores se aliis putat, sano se privat sensu.

FFRIA